

RODOLJUB.

Glasilo „Slovenskega društva“ v Ljubljani.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca (ali če je na ta dan praznik, dan poprej) ter stane 70 kr. na leto. — Članom „Slovenskega društva“ pošilja se list brezplačno. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 8 kr., če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15 kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovoliijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

5. štev.

V Ljubljani, dne 7. marca 1896.

VI. leto.

Izvolitev gospoda Antona Koblarja.

Dne 25. m. m. je bila dopolnilna volitev za državni zbor v gorenjskih in notranjskih mestih in trgih, ker se je odpovedal mandatu gospod Anton pl. Globočnik. Klerikalni stranki ni bilo nič posebno po volji, da se je odpovedal njen pristaš, a nadejala se je, da zmaga zopet s kakim svojcem, četudi bode še slabši, kakor je bil gospod Globočnik. Njej ni na tem, da bi bil naš narod na Dunaju dostojno zastopan, temveč na tem, da ima grof Hohenwart jednega kimovca več na razpolaganje.

To se je pokazalo posebno pri dopolnilni volitvi. Naša narodna stranka si je postavila za kandidata moža, ki si je za naš narod pridobil velicih zaslug in že več let posebno neutrudno deluje za našo prevažno družbo — sv. Cirila in Metoda. Tudi v verskem oziru se mu ni dalo ničesar očitati, kajti gospod Anton Koblar je duhovnik in je užival posebno zaupanje nepozabnega knezoškofa Janeza Zlatoustu Pogačarja. Ko je katoliška stranka izvedela, koga kandiduje narodna stranka, ni vedela, kako stališče bi zavzela proti tej kandidaturi. Gospod Klun celo ni nič imel proti tej kandidaturi, ko mu je gospod Koblar povedal, da on misli kandidovati na podlagi programa narodne stranke. Rekel mu je, da

na tem ni nič ležeče, na podlagi katerega programa da kandiduje, samo v Hohenwartov klub mora vstopiti. Ko mu je pa g. Koblar povedal, da tega ne bo mogel storiti, mu je pa kanonik zagrozil, da ne bode voljen.

Iz povedanega je razvidno, da naši katoliški stranki tudi ni nič za vero, temveč le za prijateljstvo z nemškimi liberalci, kajti Hohenwartov klub še nikakor ni potrgal vseh vezij, ki ga vežejo z največjimi nasprotniki katoliške cerkve, četudi se je koalicija razdrla. Ko bi bil gospod Koblar hotel kandidovati v imenu kluba, ki je bil odstavil verska vprašanja, torej vero z dnevnega reda, bi bilo vse dobro, tako je pa katoliška stranka proti njemu napela vse sile. Posebno gospoda Klun, Povše in še neki drug gospod v Ljubljani so porabili vse sile, da bi vrgli narodnega kandidata. Ko bi gospodom zares bilo kaj na veri, bi morali biti veseli, da gospod Koblar ne vstopi v klub, kateri verska vprašanja postavlja na dnevni red in jih odstavlja, kakor mu to ravno ugaja iz drugih povse svetnih ozirov. Ta volitev nam je pokazala, da je vse govorjenje o veri sama fraza pri naših klerikalcih.

Ostre obsodbe o naši katoliški stranki, oziroma njenih pristaših, smo čitali zadnje čase v „Slovenskem

LISTEK.

Vsaka reč gre do tretjega rada.

Povest. Spisal Lev Štorman.

(Dalje.)

„Leon ima že drugo nevesto zbrano“, pravili so potem, kateri so to videli, „in ta je Ančka! Boljša, ko prva. S to sta si podobna po naturi in po obrazu.“

Ljudje začeli so slediti, kar je oslutil Leon tudi že sam, vsak ganljivej njegov. Kar bi najrajše tajno ohranil, prišlo je takoj v občno javnost. Očit posmehljaj se mu je kazal potem pred cerkvijo, ko je (14 dnij za tem) mali kaplan iz svetega prostora v krščanskem nauku podučeval, kako se moramo poboljšati, ne biti, kakor neki hribovec, ki je na svojo palico grehe zarezoval, in pri ve-

likonočni spovedi z ostrim nožem potegnil, rekoč: zdaj bom pa na novo začel. Vse okoliščine govora so kazale, da besede cikajo na nekaj zbranega.

Leon tuhta, kako bi vrnil duhovito pušico. Zmisli se na pred pol letom osnovano „bralno društvo“, ki slabo napreduje, tú vsled zadolženja sedanjih voditeljev. Vzame pero in sestavi dvoumi dopis o njem s perečim geslom:

„Jedno je potrebno le;
Skrbi za-se, ljubi brata,
Dvigni ga, odpri mu vrata,
Bodi ti sodnik sreč!“

(Lev.)

V.

Vsled silnih duševnih naporov, ki jih je Leon moral prebiti zadnji čas, začelo se mu je zgubljevati ravnotežje (normalnost). Bolelo ga je prvič: preziranje pri volitvi stalnega odbora za „bralno društvo“. Pri vstanovljenju

Gospodarju" in v „Primorskem listu“, torej dveh glasilih, katerima vendar nikdo ne bode liberalizma podtikal. Dopolnilna volitev v gorenjskih mestih je nam pa pokazala, da so te sodbe bile popolnoma opravičene.

Da bi malo opravičili svoje nikakor ne katoliško ravnanje, so naši klerikalci prišli s trditvijo, da je gospoda Koblarja kandidatura naperjena proti škofu cerkveni avtoriteti. Seveda, kdor količkaj pozna razmere, bode pač vedel, da cerkvene avtoritete prevzvišenemu knezoškofu Missiji ni nikdo nameraval kratiti, četudi se bomo vedno upirali temu, da bi se škofijska avtoriteta zlorabila v korist naši katoliški stranki, ker to ni koristno v narodnem, pa tudi ne v verskem oziru. Škoduje ugledu škofa samega, če podpira kandidato stranke, ki je na Dunaju vero odstavila z dnevnega reda na ljubo židovskim liberalcem.

O propadlem kandidatu klerikalnem, vrhniškem županu g. Jelovšek, ne bomo dosti govorili. On je le na prigovarjanje drugih kandidato vsprejel. Sicer je pa gospod Jelovšek vsega spoštovanja vreden mož, a potrebnih sposobnostij za državno poslanstvo pa nima. Bil bi ostal le poslušno orodje v rokah gg. Kluna in Povšeta.

Gorenjski volilci pa niso sami marali tacega moža, temveč hoteli so moža, ki ima samostojno prepričanje in

trdno voljo, našemu narodu kaj koristiti, pa tudi potrebno znanje, da jih bode mogel dostojno zastopati na Dunaju. Izvolili so gospoda Koblarja s 483 proti 265 glasom za svojega državnega poslanca.

Ta zmaga ni nikak udarec škofijski cerkveni avtoriteti, kajti škof Missia ni delal tej kandidaturi nobene ovire. Od katoliške stranke je pa grdo, da skuša svojo blamažo nekako izvrniti na škofa. Osobito je pa ta zmaga poraz naše katoliške stranke, zlasti pa hud udarec za gospoda Kluna in Povšeta. Grof Hohenwart je dosedaj mislil, da ta dva gospoda kar komandirata na Kranjskem, sedaj pa vidi, da to ni tako, in to morda ne bode niti brez političnih posledic. Vodja konservativcev je dosedaj mislil, da se mu ni treba glede slovenskih razmer na drugega ozirati, kar mu povesta gospoda Klun in Povše, a od sedaj bode morda poslušal tudi druge glasove.

V vseh narodnih krogih je izvolitev gospoda Antona Koblarja vzbudila veliko veselje, in to veselje je tem večje, ker narodna stranka ni dosti agitovala, ker je nasprotna stranka dolgo le na skrivnem ruvala, in smo šele zadnji trenutek izvedeli, da bode hud volilni boj. Gorenjski in notranjski volilci so takorekoč iz popolnoma lastnega nagiba mnogobrojno prišli na volišči in dali katoliški stranki odgovor, kakoršnega je zaslužila.

Izpred sodišča v Novem Mestu.

Dne 19. februarja se je vršila v Novem Mestu zanimiva sodna obravnava.

Še prav mladi kapelan Janez Pristov v Črnomlju je agitator za vse, kar bere v „Rimskem Katoliku“ in v „Slovcu“. Bodi kaka občinska, bodi deželnozborska, ali državnozborska volitev, vselej se umešava, tako, da to ubogo človeče ne pride do miru. Svoje agitacije izteza tudi iz mesta ven mej kmete. Kako pa agitira, pričuje naslednje:

Ker mu loški župan Janez Bohte ni hotel delati po volji, začel je boj proti njemu. Spravil je ta kapelan več občanov kmetske občine loške (v bližini mesta

Črnomlja) do tega, da so svojega župana Bohteta začeli sovražiti ter mu greniti življenje v vasi. Več kmetov ga je na trgu v Črnomlju napalo, ker je podpisal prošnjo, da ostani župnik Vesel na svojem mestu. Ta župan je moral jedenkrat pred našuntanimi sovaščani celo bežati. Zaradi tega nejevoljen, prišel je v Črnomlju v gostilno g. Jermana, v kateri sta imela črnomaljska kaplana Klemenčič in Pristov zbirališče istih, ki so se toliko ponižali, da so na vabilo kaplanov prišli na liter vina. Tam je Bohte izustil sledeče: „To sta Kristova namestnika! Lažnjivca, goljufivca, zapeljivca, zatiralca vere sta, ker ona ljudstvo hujskata in puntata in laži pisarita ter

je bil goreč, s čisto rodoljubnostjo je hotel darovati razpolagajoče moči (kri od srca) za napredek prepotrebnega domoljubnega podjetja, a potisnjen kot peto kolo nazadnje. Odborniki pa, kateri so se tedaj ponujali, pa so zdaj roke križem držali in takorekoč „stali“. Drugič: „štrena se mu je začela mešati“ tudi pri lastni domačiji. Odkar se je Zefka omožila, bil je razpor z materjo, ki ga je karala zavoljo nerodnosti, da mu je nevesta ušla, ki jo je tudi ona rada imela, druge Ančke pa marala ni, od mater izbrane pa se je Leon branil. In tretjič, kakor bi „sam vrag svoje kremplje zraven imel“, še hudobni ljudje.

Težko je Leon pričakoval dopisa, ki bi ga vsaj deloma izrezal, ki ga je „Miru“ poslal. — Četudi ga je dvakrat popravljaj, a vsejedno ga je vrgel urednik v koš, ali kaj li? Belega dne ni zagledal.

Ubogemu Leonu se je začelo zazdevati, da se mu

ves svet protivi; (kdo bi tačas še obstal?) Nemirne sanje so mu jele po noči bloditi in začel se je domišljevati, da ga „straši“. Nevidna preteča bitja so ga nadlegovala, da mu ni dala kri miru. Šel je župnika vprašat za pomoč zoper duhove (spiritizem).

„Hudič me skuša . . .“ je začel praviti.

Župnik, ki je fanta že nekaj dnij sem opazoval in vedel, kaj mu je, da je le bolan, zavrne: „Kaj bo hudič s teboj imel. Saj si bil vedno pameten. Poišči zdravnika.“

„Mislim, da smrtnega greha nimam.“

In ker je bil Leon le čedalje bolj nemiren, rekel je župnik, ko je župan prišel, na to: „Ta ti bo pomagal, je prvak.“

„Ne“, odreže se Leon, „v duševnih nadlogah je prvi župnik, v posvetnih župan.“

(Dalje prihodnjič.)

mene noter dereta. Da mi ni za malo, bi šel v farovž in ta črna vraga ven hitel“.

Kapelan Janez Pristov (kapelan Klemenčič je to kritiko molče povžil) je zaradi teh besed župana J. Bohteta ovadil, češ, da je storil proti veri zločin, za slučaj pa, da državno pravdnništvo ne bi hotelo stvari v tem smislu preganjati, je zahteval, naj se Bohte preganja zaradi žaljenja njegove (kapelanove) časti. (Vera in kapelanova čast, to je po mislih naših kapelanov jedno in isto.

V omenjeni ovadbi, katero je kaplan Pristov sam spisal, izpustil je pa prav previdno iz izgovorjenih Bohtetovih stavkov besede: „ker ona (kapelana) ljudstvo hujskata in puntata in laži pisarita ter mene noter dereta“. Sicer je pa g. Pristov v ovadbi tudi pisal, da je Bohteta kaznovati tudi zaradi tega, ker jima (kapelanoma) je odrekel, da nista Kristova namestnika, češ, da je s tem tako rekoč rekel, da nista kapelana od škofa posvečena mašnika. Pristov je tudi zahteval, da se Bohte ne kaznuje z denarno kaznijo, ampak z zaporom in da se zapor tudi poostri.

Državno pravdnništvo je po končanih poizvedbah ustavilo pregon zaradi hudodelstva ali pregreška, kakor ob sebi razumljivo, in prišlo je do kazenske obravnave zaradi žaljenja časti. Župan Bohte je v prizivnem obravnavanju dokaz resnice nastopil; ta dokaz se je izvršil. To dokazovanje je jako zanimivo, jako poučljivo za nas kranjske, pa tudi za štajerske Slovence.

Objavimo izpovedbe dotičnih, večinoma pod prisego zaslišanih prič. Prej pa še omenimo to-le: Kranjska kmetijska družba, oziroma deželni odbor, dal je pred dvema letoma črnomaljski občini in ta nekemu Črnomaljčanu g. Skubicu (političnemu somišljeniku kaplanov Klemenčiča in Pristova), mladega bika, da ga ima za rabo v občini. Gosp. Skubic je imel delj časa bika in v kratkih tednih bi ta bik postal njegova last, ko ga nekdo pri kmetijski družbi v Ljubljani ovadi, da z bikom tako slabo ravna, da bo po njem in da bika zaradi tega ne rabi v namenjeno svrho. Deželni odbor je vsled te ovadbe gospodu Skubicu vzel bika.

Ko se je to zgodilo, pisal je nekdo dopise v „Slovenca“ in „Dolenjske Novice“, v katerih se je dolžil črnomaljski občinski zastop, da je on tako grdo proti svojemn someščanu gosp. Skubicu ravnal ter omenjeno ovadbo poslal kmetijski družbi. Črnomaljski občinski zastop je skoz in skoz naroden ter protiklerikalen. Črnomaljski mestni očetje, radi te infamije dotičnih listov in dopisnikov hudo razkačeni, pošljejo občinskega slugo z bobnom na trg. Sluga je ljudi zbobnal na trg pred farovžem ter potem mestjanom glasno prebral naznanilo mestnega zastopa, da ni mestni zastop ovadil Skubica zaradi bika pri kranjski kmetijski družbi, ampak da je to storil črnomaljski kapelan Pristov. — Kapelan Pristov je to originelno belokranjska ljudsko justico na trgu poslušal, ali tožil ni črnomaljskega mestnega zastopa zaradi žaljenja časti! Kmalu potem dobil je g. Skubic od nekega človeka v Črnomlju 100 gld., kot

odškodovanje zato, ker so mu bika vzeli, ki bi bil v par tednih postal njegova last.

Toliko v razjasnilo. Sedaj naj pa sledi pričevanje v tej pravdi:

1. prič: Večkrat se je bralo v časnikih, tako v „Dolenjskih Novicah“ in v „Slovenca“ o črnomaljskem občinskem biku. Občinski odbor se je sramotil s tem da se je reklo, da je on Matiji Skubicu odvzel občinskinega bika, katerega je imel že blizu dve leti in katerega bi bil za dva mesece v last pridobil, da on kruto postopa in Skubica s tem v škodo spravlja. Ker je kapelan Pristov strastno delal za svojo politično stranko, se je mislilo, da morejo dotični članki v časnikih izhajati le od strani Pristova ali katerega njegovih pristašev. Kmalu potem je dobil Franc Šetina od nekega gospoda iz Ljubljane pismo, v katerem je dejal pisec, da mu je žal, da se mestnemu odboru zastran občinskega bika godi taka krivica, in da se tako šunta proti mestnemu odboru. Povedal je, da je kapelan Pristov sam pisal pritožbo na deželni odbor, prav za prav na kmetijsko družbo v Ljubljani, katera je stvar odstopila deželnemu odboru. V pritožbi se je dejalo, da se bik zamenarja, da je slabo rejen in naj se temu v okom pride. Pisec je izrazil željo, naj njegovo ime ostane tajno, a pristavil, da je on zelo zanesljiva oseba. Omenjam naj, da je deželni odbor zaukazal občinskemu odboru, da ima Skubicu bika odvzeti. Kapelan Pristov je s svojim postopanjem napravil v Črnomlju velik razpor in je bilo ljudstvo zelo razburjeno vsled njegovega hujskanja. Ta razburjenost je dospela do vrhunca, ko sta oba črnomaljska kapelana Janez Pristov in Miha Klemenčič nastopila proti svojemu župniku Veselu. Delala sta ne to, da bi ga spravila v pokoj. Vsled tega je mestni odbor črnomaljski, kateri je bil Vesela imenoval častnim svojim meščanom, napravil prošnjo na nemški viteški red in na škofijstvo, naj se župnik mestu ohrani. Kapelana pa sta zoper to demonstrovala s tem, da sta po občinah v fari nabirala podpisov zoper župnika, kakor se je sploh govorilo. Prej imam še omeniti, da so po izgledu črnomaljskega mestnega zastopa sosedne občine tudi vložile prošnje na gori navedena mesta in v gori navedenem smislu. Zaradi teh prošenj je kapelan Pristov napadal župane, kateri so prošnje podpisali in je odbor in tudi druge ljudi proti njim ščuval, posebno mi je to znano glede župana Janeza Bohteta iz Loke.

Neko jutro v nedeljo po rani maši je Bohte prišel v moje stanovanje ves razburjen in je povedal, da so ga njegovi občinski odborniki in drugi ljudje na trgu napali in ga skoro hoteli tepsti zaradi tega, ker je podpisal navedeno prošnjo v korist župniku Veselu. Zahtevali so od njega občinski pečat, da ga bodo rabili v svoje namene in so tako rekoč hoteli župana odstraniti. V istini so brez vednosti županove sklicali neki shod v Loki in so stari občinski pečat vzeli in ga rabili. Moram povdarjati, da je bilo ljudstvo vsled teh dogodkov več kot razburjeno. Splošno se je govorilo, da je vse to zakrivil kapelan Pristov.

Raz leco je šuntal proti liberalcem, za časa birme je govoril šolski mladini, da ta ali oni ne more biti boter, „ker ni kristijan“.

Da Pristov povsod ljudi punta in nemir dela, do kazuje tudi to, da se je utikal v zadnje občinske volitve v loški občini. Ščuval je ljudi zoper župana Bohteta, sklical je pred volitvijo, akoravno nima v Loki nobene volilne pravice, nekak volilni shod in se je tudi na dan volitve parkrat pokazal v Loki. Ko so videli črnomaljski volilci, ki imajo v loški občini volilno pravico, kaj se v Loki godi, so se udeležili v velikem številu občinske volitve in so pripomogli narodni stranki do zmage.

Vsled tega so bili klerikalni volilci zelo razburjeni in jezni na kapelana Pristova; rekli so, da je on kriv, da so propadli. Ako bi se on ne bil vtikal v stvar, bi črnomaljskih volilcev ne bi bilo in bi sami stvar naredili v svojem smislu. Vse to so meni pravili volilci.

Dostavljam še, da je mestni odbor v zadevi bika, ker je bil javno tako napaden, se čutil primoranega, da je dal potem, ko je zvedel, kdo je pritožbo zaradi bika napravil, javno po mestu oklicati, da ni odbor kriv, da je bik Skubicu odvzet, marveč da je deželni odbor ukazal Skubicu bika odvzeti vsled pritožbe kapelana Pristova. Da Pristov ni bil zadet, bi bil gotovo na ta javni oklic reagiral, česar pa ni storil.

Dalje dostavljam, da je Janez Bohte na gori navedeni dan prišel k meni zaradi tega, da me je vprašal za svet, kaj naj stori, rekoč, da si ne upa v svojo lastno pisarno, ker se boji, da bi ga ne pretepli. Jaz sem mu svetoval, naj se obrne do c. kr. okr. glavarstva.

2. priča: Kar so tiče kapelana Janeza Pristova, moram jaz sledeče povedati:

Predno je prišel Janez Pristov v Črnomelj, je bil tu mir, od tedaj pa, od kar je on v Črnomlju, so časniki, osobito „Dolenjske Novice“ in „Slovenec“, polni člankov proti črnomaljskemu mestnemu odboru in proti občinskemu odboru v Loki in proti drugim uradom. Jaz mislim, da je te članke pisal Janez Pristov, utrjen pa sem bil v tej misli po soprogi tukajšnjega notarja Elizabeti Kupljen, katera hodi mnogokrat v župnišče in kateri so razmere gotovo dobro znane. Ta je namreč sama povedala, da piše dotične članke kapelan Pristov.

Znano mi je, da je Matiji Jožefu Skubicu bil občinski bik odzvet, ker ga je bil zanemaril. V tistem času se je mestni odbor črnomaljski javno po klerikalnih listih napadal. Očitano se mu je, da je on Skubicu bika odvzel in da to ni lepo. Ker se je pa krivda zavračala le na mestni odbor, je bilo občinstvo zaradi tega, ker bi bil bik za par tednov pripal Skubicu v last, jako razburjeno, osobito ker se je o tem v časnikih pisalo. Potem se je pa zvedelo po zanesljivi osebi iz Ljubljane, da je Skubica zaradi bika ovadil kapelan Pristov sam. Mestni odbor se je čutil primoranega, da je dal javno po mestu oklicati, da ni on kriv, če se je Skubicu bik odvzel, marveč kaplan Janez Pristov, kateri je proti Skubicu vložil pritožbo. Pristov ni na to nič reagiral, pač

pa sem slišal, da je on Skubicu za bika plačal 100 gld. in da se je Skubic sam s tem hvalil.

Čul sem nadalje, da je Pristov raz leco šuntal ljudstvo proti liberalnemu mestnemu zastopu, odnosno proti liberalcem. Čul sem nadalje, da je Pristov ljudstvo vznemirjal o priliki zadnje birme v Črnomlju, ker liberalcem ni pustil, da bi bili botri otrokom.

Loški župan Janez Bohte se je proti meni pritoževal, da je Janez Pristov njegov občinski odbor proti njemu spuntal, da so brez njegove vednosti stari občinski pečat siloma odvzeli in ga uporabili za neko prošnjo.

Čul sem tudi po družih, da se je Pristov vtikal v zadnjo občinsko volitev v Loki in da je sklical pri Francu Jermanu nekak volilni shod ter da je agitiral proti Bohtetu.

3 priča: Zastran občinskega bika je meni toliko znano, da je prišel neki dan Matija Jožef Skubic k meni v prodajalnico in sva se pogovarjala glede obč. bika.

Rekel mi je, ne da bi ga bil za to vprašal: „Naj bo, kakor hoče, saj mi je bik itak plačan. Meni so ga gospodje plačali, dobil sem zanj 100 for.“ Ko sem ga vprašal, kateri gospodje so mu bika plačali, mi je dejal: „Tega pa ne povem!“ Meni je Janko Čagran iz Loke pravil, da je šel kapelan Pristov nekaj dnij pred zadnjimi občinskimi volitvami k Kolbezenu v Loko, da bi tam agitiral. Čagran in Štefan Zupančič iz Črnomlja pa sta šla za njim, da bi ga nagnala in jima je Pristov pri zadnjih vratih utekel. Dalje mi je pravil, da je šel Pristov po končanih volitvah v krčmo Franca Jermana, da mu je tam v pričo zbranih loških volilcev Jerman rekel, da je Pristov kriv, da so volitve tako slabo izpadle. Ko bi se on ne bil vtikal v volitve, bi bilo vse drugače izteklo. Pristov je na to pobral svoja kopita, pustivši čašo piva.

Za časa zadnje birme v Črnomlju je kapelan Pristov liberalce v šoli pred šolsko mladino odklanjal, rekoč, da ne morejo biti botri, ker niso kristijani. Vsled tega je nastala velika razburjenost in je več botrov peljalo svoje birmance v druge fare k birmi kakor v Dragatuš, Semič, Podzemelj. Otroci so se na trgu norčevali, rekoč: „V Črnomlju ne bo nikdo drugi boter, kakor Ivan Plešec moškimi, wachtmeisterca pa ženskimi otrokom.“ Tudi jaz sem bil žaljen na gori navedeni način in je bil kapelan Pristov na mojo tožbo obsojen na 30 gld. globe.

Neko nedeljo po rani maši so možje iz loške občine sredi trga pred cerkvijo župana Bohteta napali zaradi podpisa na prošnji, katera se je odposlala nemškemu redu. Razburjenost je bila taka, da ni veliko manjkalo, da bi se pretepli. Temu je kriv gotovo kapelan Pristov, kajti v obče se je govorilo, da se je Pristov v to zadevo vtikal.

4. priča: Matija Jožef Skubic (pristaš Pristova in oni, ki je bika imel in zgubil). Kapelan Janez Pristov je bil parkrat v moji krčmi, kjer je agitiral za klerikalno stranko, večinoma sva bila sama, časih so bili tudi drugi. Tedaj, ko sem bil jaz ovaden zaradi občinskega bika, se

je Pristov o tem pri meni razgovarjal in je rekel, da bodo znabiti njega za to krivili. Da bi bil on rekel: „Le potrpite, da volitve minejo, potem bomo dali tiste v časnike, ki so vas naznanili“ — tega ne morem potrditi, ker se na to ne spominjam. V šestih tednih bi bil po določenih kmetijske družbe bik meni v last pripal, vsled pritožbe pa se mi je odvzel. Ni res, da bi bil dobil jaz bika plačnega. V mene so ljudje silili in me neprenehoma skušali, rekoč: „Kaj ne, da ste dobili bika plačnega?“ na kar sem jaz, da bi se teh ljudij znebil, odgovoril: „Da, dobil sem 100 gld. zanj“. — Pri neki priliki je meni Pristov dejal: „Kaj ne, da so Petrovčani fajn dali v časnike?“ Povedal ni, kdo je pisal dotični članek.

Da bi bil Pristov ljudi razburjal in šuntal, tega iz lastnega prepričanja ne vem potrditi. On je le agitiral za svojo stranko, rekoč: „Držite skupaj in agitirajte drug pri drugem! Čim več nas bo, tem bolje bo.“

5. priča: Meni ni družega nič znano, kakor da je bilo ob priliki zadnje občinske volitve v Loki ljudstvo zaradi kapelana Pristova zelo razburjeno. On je namreč agitiral proti Janezu Bohtetu, da bi tega ne volili več v odbor. Jaz sem kot posestnik v Loki volil v tretjem razredu. Metliška posojilnica pa mi je poslala pooblastilo, da sem v nje imenu volil v prvem razredu. Volil sem nasproti kapelanovcem. Zato so pa ti mene strastno napadali in me psovali, ter še sedaj od njih strani nimam miru.

6. priča: Bohte je prišel ves razburjen k meni in mi rekel, da se ne upa domu, ker sta kapelana sovaščane proti njemu spuntala. Pisarilo se je veliko po časnikih, da se mestna občina vtika v stvari, ki niso prav častne. Reklo se je naravnost, da je mestna občina Jožetu Skubicu občinskega bika zaradi tega vzela, ker ni ž njo volil. Reklo se je tudi, da je občina sama sklenila, Skubicu bika odvzeti. To pa ni bilo res. Skubica je ovadil Pristov sam. Razburjenost zaradi pisarjenja v časopisih je bila v mestu velika. Dokler ni bilo Pristova v Črnomlju, je vladal najlepši mir. Odkar pa je Pristov tu, se vse sovraži. Sosed sosedu na cesti ne pogleda. Vdova rajncega vladnega tajnika g. Riharja mi je rekla po pogrebu njenega moža: „Dieser Mensch (Pristov) hat ihm noch den Hauptstoss gegeben. Er ist nicht wert, dass er das Pristerkleid trägt.“ (Ta človek mu je zadal glavni udarec. Vreden ni, da nosi duhovsko obleko.

7. priča: Sumi se splošno in govori, da je Pristov bika plačal in da je on pisal hujskajoče članke, katerih je bilo mnogo v „Dolenjskih Novicah“ in v „Slovenca“. Veliko ogorčenost je prouzročilo postopanje kapelana Pristova ob času zadnje birme. „Ta ne bo, ta ni kristijan,“ s tem je odklanjal botre. Vsled tega ravnjanja je šlo mnoge otrok iz Črnomlja v Dragatuš in Semič k birmi.

8. priča: Mene je Pristov izvrgel kot botra, dočim me je že prej sprejel kot tacega. Vsled tega so ljudje raznovrstno ugibavali in se jezili nad tem. Rekel

je bil namreč Pristov: „Ta ne bo, ker ni za to. Kadar sem rekel jaz, da ni za to, pa ni“.

9. priča: Črnomaljska kaplana sta dejala Francu Planincu iz Švibnika, da sta tožena na nemški viteški red in na škofa, da podirata cerkev, da sta goljufa in sta naprosila Franca Planinca, naj v občini Loka nabira podpisov za to, da nista goljufa. Franc Planinc je vsled tega nabiral glasove in je prinesel dotični list iz župnišča v občinsko pisarno, kamor smo bili vsi povabljeni, da se podpišemo. Podpisali smo. Pečat smo mi na spis pritiskali zaradi tega, ker sta kapelana prosila, da naj občina izda dotično izjavo.

10. priča: Ko je bil zadnjič kapelan Pristov zaradi žaljenja časti obsojen, je gotovo proti v tej pravdi zaslišanim pričam šuntal, ker neka ženska je jedno teh prič napadla, rekoč: „Sram te naj bo, svinja! Ti hodiš proti „gospodu“ pričat? Znabiti še ti in tvoji otroci ne boste imeli na zadnjo uro svetih zakramentov.“

11. priča: Nekaj časa pred obravnavo zoper Janeza Bohteta sem videl Jožefa Mišiča in Franc Planinca iz Svibnika, ko sta šla v župnišče. Prišla sta pozneje popolnoma pijana ven. Pri gospodu župniku sigurno nista bila, pač pa pri kaplanih. Še mene je Planinc vabil, da naj grem v farovž pit, jaz pa nisem hotel.

12. priča: (Jeden istih, kateri je bil okoli kapelanov in proti Bohtetu.) Meni o stvari ni nič družega znano, ko da je izšel v „Dolenjskih Novicah“ članek iz Petrovevasi, v katerem se piše zoper župana Bohteta, zoper učitelja Šetino in druge. Ta članek sem tudi sam bral. Ko sem pa poizvedoval, kdo je ta članek pisal, mi ni hotel nikdo nič povedati. Glede na ulogo Janeza Bohteta dostavljam, da sem jaz pri neki priliki, ne vem več kje in kdaj, Janezu Bohtetu, ko mi je očital, da ga napadamo v „Dolenjskih Novicah“, dejal, da nisem temu jaz nič kriv in da imam na sumu Stefana Stukeljna iz Ručetnevasi št. 9, koji je sedaj na Nemškem, in Jakoba Jermana vulgo „Šušo“ iz Mihelevasi št. 2, da preskrbujeta članke v „Dolenjske Novice“, odnosno, da sta jih preskrbovala. Znano mi je namreč, da sta ta dva ravno v tistem času, ko je izšel v „Dolenjskih Novicah“ inkriminovani članek, prav mnogokrat hodila v župnišče, skoro gotovo k Janezu Pristovu. Pripomniti moram, da so v naši občini ljudje sploh krivili oba črnomaljska kaplana, namreč Miho Klemenčiča in Janeza Pristova, da sta pisarila v časnike.

13. priča je Miha Klemenčič, to je tisti kapelan, ki je s Pristovom v Črnomlju vkup služil. Ta je bil duhoven nemškega viteškega reda in ni smel tako razposajen biti. On je bolj v zatišju ostajal, ker nemški viteški red ima baje druge pojme o katoliškem duhovniku kakor so sedaj na Kranjskem v rabi. Ta Klemenčič je tako-le pričal:

Meni ni prav nič znano, da bi bil kapelan Janez Pristov kakšne žaljive dopise pošiljal „Dolenjskim Novicam“ ter da bi jih pošiljal preje v Petrovovas ali v Miheljovas, kjer jih je J. Šušo in še nekdo drugi prepi-

saval in podpisoval. Ker mi o tem nič znanega ni, nisem toraj tudi župniku Petru Moharju iz Dragatuša ničesar pravil.

14. priča: Peter Mohar, župnik v Dragatušu: Meni je kapelan Miha Klemenčič ob neki priliki, ko sem mu očital, da njegov kolega ne miruje, dejal: „Ko bi ga jaz nazaj ne držal, bi še marsikatero neumno užagal“. Čul sem po nekom, da črnomaljska kapelana pišeta dopise, jih pošiljata v Petrovovas in jih tam nekdo podpisuje in naprej pošilja. Kdo je to meni pravil, tega ne vem več. — Ta gosp. župnik jedenkrat ni mogel k zaslušanju priti. Pisal je sodniji, da tega zdaj ne more, da bo sam drugi teden prišel in je končal to pismo z besedami: „Oh, da bi minolo skoraj leto 1895!“

15. priča: Viljem Vesel, novi župnik v Črnomlju, ki ni hotel in mogel svojima kapelanoma pristaš biti, pričal je pod prisego tako-le:

Kar se tiče obnašanja Janeza Pristova, mojega kapelana, imam sledeče povedati: Akoravno sem jaz prvi predpostavljenec Janezu Pristovu, je vender ta moj sovražnik in je delal na vse pretege, da bi mene proč spravil. Od mestnega odbora sem bil imenovan častnim meščanom in ker sta oba kapelana, Pristov in Klemenčič, delala na to, da bi se jaz upokojil, je mestni odbor napravil prošnjo na nemških vitezov red in na škofijstvo, da bi se jaz mestu ohranil kot župnik.

Ko sta kapelana zvedela, da se je to zgodilo, sta nabirala po več občinah glasove proti tej prošnji ter porabila iste v prošnji v nasprotnem smislu. To sem jaz izvedel po merodajnih osebah, na katere se pa več ne spominjam.

Da je Janez Pristov pisaril članke v „Dolenjske Novice“ in v „Slovenca“, sklepam iz tega, ker je kapelan Miha Klemenčič nekoč Pristovu v moji prisotnosti, ko je ravno prilika nanesla, rekel: „Pa zopet kaj piši! Saj rad pišeš!“ Čul sem tudi po družih, da se je kapelan Pristov vtikal v volitve občine Loke, kjer še volilne pravice nima.

Znano mi je tudi, da je kapelan Pristov ob priliki birme sramotil liberalce v šoli in raz leco. Imenoval jih je „brezverce“ in dejal, da ne smejo biti botri krščansko, katoliškim otrokom. S tem je ljudstvo tako razburil, da se veliko ljudij ni hotelo udeležiti birme v Črnomlju, nego so se podali v Dragatuš, Semič in Podzemelj.

Ko je bil škof v Črnomlju, sem moral po njem mnogo izvedeti, kar mi ni bilo ravno všeč. Tako mi je očital, da prehitro mašujem, da sem v krčmi „Drvarnica“ rekel, da birme ni treba, da je škof malovreden in tako dalje. Po mojem mnenju in kakor jaz Pristova poznam, me ni mogel nikdo drugi denuncirati, kot Pristov.

Omeniti moram tudi, da sem imel dne 11. julija 1895. kanonično vizitacijo vsled neke ovadbe proti meni, da s cerkvenim denarjem prav ne gospodarim.

Prišel je tedaj k meni dekan iz Semiča Anton Aleš, kateri je pa vse v redu našel. Kakor sem izvedel po zemljemercu Pavlu Koladzyu, je njemu dekan sam

pripovedoval, da sta me moja lastna kapelana ovadila na nemških vitezov red.

Toliko jaz slednjič še lahko povem, da toliko razpora mej ljudstvom in toliko surovosti še ni bilo v Črnomlju, dokler ni prišel tja kapelan Pristov. Prej je bil sicer kapelan Klemenčič tu, a samo od njegove strani se ni nič posebnega čulo. — Sklepa se torej iz te okolnosti lahko, da je vsemu razporu, vsej razburjenosti mej prebivalstvom kriv kapelan Pristov, kateri se vtika v politiko, kakor malo kateri drugi.

Omenil bi lahko še več družega, a prišlo mi je to že iz spomina.

V obče pa povem, da dobrega spričevala kapelanu Pristovu dati ne morem.

Zaslišan je bil tudi tožitelj kapelan Pristov sam, ta se je pa branil izpovedati kot priča. Začetkoma sploh ni hotel odgovarjati. Bil je kaznovan na 5 gld. globe. Sodnik, ki ga je zaslišal, mu je povedal, da se lahko na določbo § 153. kaz. pr. reda skliče, če bi v svojo sramoto ali škodo kaj povedati imel. Ko je drugikrat prišel, rekel je, da ne bo pričal, ker bi odgovor na stavljena vprašanja njega v sramoto pripravil in ker bi njegov ugled trpel. (Vprašan je bil, če je on o Bohtetu pisaril ter če je on bika ovadil in plačal.)

Slavni deželni odbor je bil naprošen, da naj določi le ves akt o črnomeljskem biku. Iz prva je doposlal le jeden list, iz kojega se ni nič razvidelo. Na drugo prošnjo je poslal z dopisom z dne 9. januarja 1896. vse dopise, kar jih je zastran bika poslal črnomaljskemu mestnemu zastopu in dal sledeči odlok, katerega je podpisal deželni glavar Oton Detela: Kar se tiče naznanila, da je bil bik pri Skubicen slabo oskrbovan, se mora povdarjati, da je bilo zaupno in da torej deželnemu odboru ni mogoče, tega naznanila tjekaj poslati.

Prizivno sodišče je razsodilo: Janez Bohte obsodi se po §. 496. kaz. zak. radi besed „bom šel v farovž in črna vruga ven hitel“ na globo 5 gld., od obtožbe po §. 491. pa je bil, ker je dokaz resnice dognal, oproščen in je bil tožitelj kapelan Pristov obsojen na povrnitev stroškov.

Sodišče je tedaj dokaz resnice o tem, da je kapelan Pristov zapeljivec, lažnjivec, goljuf, da vero zatira, da ljudstvo hujska in punta, kot doprinešen smatralo ter zaradi tega župana Bohteta oprostilo. Obsoditi ga je pa moralo zaradi besed, „da bo črna vruga iz farovža ven hitel“, ker je to zabavljanje kaznjivo po §. 496. kazenskega zakona, ki ne dopušča dokaza resnice. Če bi kdo rekel komu lump, falot ali ljudem, ki grde spake delajo mej ljudmi, da so sodrga (Gesindel), potem bi vendar-le moral obsojen biti po §. 496. kazenskega zakona, ker ta paragraf ne dopušča dokaza resnice.

„Slovenec“, glavni škofov časopis, se v št. 43. močno jezi nad to pravdo in se grize v svoj rep ter bi s tem rad kaj svojim farovškim čitateljem navezal, da je Bohte le pet goldinarjev kazni dobil zaradi besede „črni

vrag". Ali to je slabo tolažilo, ker Bohte je dosti hujše besede, kakor „zapeljivec, lažnjivec, goljuf, zatiralec vere“ navedenima kapelanoma očital ter da ljudstvo hujskata, puntata in vero zatirata, kar mora najhujše biti za človeka, ki se Kristusovega namestnika imenuje.

Sodišče je tudi spoznalo, da taki ljudje niso Kristusovi namestniki, kakor je kapelan Pristov, pardon! gospod Pristov, kakor tega človeka še „Slovenec“ titulira.

Vi možje, kmetje, ki vender le svoje pameti ne mečete tako stran, iz te pravde razvidite, kako vasti fantički, kapelani imajo za norce, kako o vas, kakor o nemnem živinčetu mislijo, s katerim se ravnati sme, kakor se hoče.

Preberite dobro to pravdo in videli boste, da je sramota za kranjskega kmeta, da se je sploh kaj tacega mej kmeti dogoditi moglo; v drugih krajih bi se takim maziljencem dobro ne godilo. Samo na Kranjskem je še tista pasja ponižnost doma, seveda ker se sami ne spoštujete, vas tudi taki fantje ne bodo spoštovali.

Pokažite se jim in vsem, kar jih je v farovžih, moža, in župniki se bodo vam odkrivali, ne pa vi njim. Učite vi te ljudi, kako se morajo vesti in povejte jim jedenkrat, da veste ločiti duhovna v svojem duhovnem oblačilcu pred oltarjem od onega, ki z lece in zunaj cerkve tako grdo mej sorojaki dela, kakor je gori navedena pravda dokazala.

Tu se nič ne morejo izgovarjati, da ni res, kar je v te pravdi na dan prišlo; kar je obravnavano na dan spravila, je pod prisego izpovedano in dva župnika nastopita v tej pravdi, ki vzdiguje ta svarilno roke kvišku.

Če to pravdo dobro preberete, bo vas sram, da ste hodili pri zadnjih volitvah za temi ljudmi, sram, da niste pokazali onim posvetnajškim kandidatom, ki so se dali po farovških priporočati, vrat in jim povedali, da s takimi ljudmi, ki sami nimajo moštva, nimate opravila.

Če imajo poslanci Povše, Pfeifer, Pakiž, Košak, Lavrenčič, Modic, Zelen, Jelovšek le količkaj sramežljivosti v svojih prsih, morajo z ozirom na to pravdo vsako zvezo skatoliško stranko pretrgati in k oni stranki pristopiti, kateri je tudi na tem ležeče, da naše ljudstvo ne postane falotsko. Kdor s tako stranko hodi, ki še zagovarja kapelana, kakor je ta Pristov — in to stori naš „Slovenec“ v št. 43. — nima v sebi narodne časti, ne moške.

Dozdaj je bil kranjski narod na dobrem glasu, poštenosti mu nobeden ni odrekal; če bo tako naprej šlo, bo najprej naš kmet postal po takem rovanju moralno pokvarjen človek in ne bo imel v čisljih ne bratoljubja, ne poštenosti sploh in capinstvo, kakor ga razkriva bikova pravda v Črnomlju, bo na dnevnem redu mej kmeti.

Politični pregled.

Volilna reforma. Sedaj se vladna predloga pretresava v odseku. Slovenski poslanci so deloma v zbornici, deloma v odseku izrazili slovenske želje. Gospod Ferjančič je zahteval pred vsem pravičnejšo razdelitev okrajev na Štajerskem in Koroškem in izjavil, da bi drugače njegovi somišljeniki ne mogli glasovati za vladno predlogo. Zahteval je, da se Kranjski in Koroški dovolita po dva poslanca v novi kuriji in na Koroškem razdelita volilna okraja nove kurije po narodnostih. Gosp. Gregorec je zahteval, naj se gleda na to, da bodo kmetske občine na Štajerskem bolje zastopane v državnem zboru in naj se dolenjštajerski trgi, ki 'dosedaj še ne volijo v mestni skupini, uvrstijo v to skupino. Potem bi namreč Slovenci imeli v celjski skupini mest in trgov večino. Poslanec dr. Laginja je zahteval, naj se razdeli Istra v dva volilna okraja nove kurije, ki bode vsak volil po jednega poslanca, tako da dobé Italijani jednega in Slovani pa jednega. Odsekova večina se pa na te slovenske želje ni nič ozirala. Vlada se pa upira vsaki premembi svoje ne posebno dobre predloge.

Kmetijske zadrage. Vlada je predložila državnemu zboru načrt zakona ob osnovi kmetskih zadrug. Ta predloga se pa znatno loči od Falkenhaynove, a ne moremo reči, da bi bila boljša. Razlikuje se po tem, da sedaj z njo ne bode več združen zakon o osnovi rentnih domov, s katerim zakonom bi se bilo doseglo razdolženje kmetskih

posestev in posestvo ohranilo sedanjim njih lastnikom. Ta določba pa ni ugajala židovskemu liberalcem, kateri bi radi, da se ohrani svobodno zadolženje posestev in svobodna kupčija z njimi, ker tako oderuhi najložje izsesavajo kmeta. Konservativni veleposestniki pa tudi niso bili za tak zakon, ker bi potem ne mogli več tako lahko skupljevati kmetij in tako povečevati svojih posestev. Na drugi strani se pa predloga razločuje od Falkenhaynove po tem, da se vse podrobnosti prepuščajo deželni zborom. Po vladnem načrtu se bodo osnovala okrajne in deželne zadrage kmetovalcev. Njih člani bodo morali biti vsi kmetovalci, a vendar bode deželna zakonodaja smela dovoliti izjeme za najmanjše ali največje posestnike. Namen tem zadrugam bode pred vsem gojiti duh skupnosti mej kmeti in buditi stanovsko zavest ter pospeševati npravne in gnotne koristi našega kmeta. Snovale bodo skladišča za kmetske pridelke, prodajale in kupovale pridelke za zadrugnike, napravljale kmetijske stroje in orodje za skupno porabo, skrbele za ceno posojila, dajale dobre svete in skrbele za kmetijski pouk, skrbele kmetu za pravno pomoč, posredovale mej kmeti in posli ali delavci i. t. d. Iz vsega je vidno, da bodo te zadrage silno važna naprava in bodo lahko mnogo koristile, ako pride vodstvo pravim rokam v roke. Na drugi strani pa utegnejo postati tudi breme za kmete, ako se bodo slabo vodile. Kakšne nade so se stavile v obrtne

zadruga, a dandanes je pa jedva še kdo zanje posebno navdušen. Mi le želimo, da bi kmetijske zadruga imele kaj več uspeha. Da ima prebivalstvo nekaj smisla za združeno življenje, kažejo naše posojilnice in mlekarske zadruga v Bohinji.

Davčni odsek je znižal glavno svoto zemljiškega davka za poldrugi milijon goldinarjev. Poljski predlog, naj se zniža za poltretji milijon goldinarjev, je propadel, ker so se mu poljski poslanci sami izneverili.

Italijani v Afriki. Abesinci so v Afriki hudo naklestili italijansko vojsko. Nad 3000 Italijanov je ubitih, mej njimi dva generala. Koliko pa je razpodenih in vjetih, se

ne vé. Sovražniki so italijansko vojsko popolnoma razpršili in ji vzeli 57 topov. Italijanska vlada je poveljnika Baratierija odstavila in pride pred vojno sodišče. Italijanska vlada hoče odstopiti, ker je prebivalstvo nanjo silno nevoljno, ker ga je državno zamotala v vojno v Afriki. Splošno se sodi, da se poraz v Afriki ne bode dal več popraviti.

Turčija. V Armeniji so bili zadnje časa večji izgredi. Turki so več kristijanov pobili, ker niso hoteli prestopiti v mohamedansko vero. Bati se je spomladi večjega klanja. Na Kreti tudi vré. Na več krajih po Turškem so mej mohamedanci zasledili zarote proti sultanu in ustaške odbore.

Dopisi.

Iz Št. Jurja pod Kumom, 18 februarja t. l. [Izv. dop.] Kakor povsod, tako bi tudi pri nas naš župnik vso komando rad v roke dobil. Ker naš vrli in v obče spoštovani župan gosp. Zavrl ni pri zadnji volitvi za deželni zbor klerikalno, temveč po svojem prepričanju volil, je začel pri minuli občinski volitvi zoper njega ruvati in nevednega kmeta nagovarjati, da naj po njegovem receptu voli take može, kateri bi seveda na njegov migljaj vse storili. Preletal je res gospod Vidergar Rodež, Ortiče, Selo in ves Stranski Vrh in zabičeval volilcem, da naj tako volijo, kakor jim bo polšenski farni upravitelj ukazal, toda vse njegovo prizadevanje je bilo hvala Bogu pri nas zastonj, ker prepričal se je, da ima naš kraj, dasi-

ravno je reven, še dokaj takih mož, ki se še toli zavedajo, da vedó, da ne pride vse dobro iz blagoslovljenih ust, kar smo se tudi pri stavbi farovža v Kožci prepričali, ko se je vedno obetalo: „Le postavite farovž, potem dobite takoj kapelana,“ sedaj pa ko farovž stoji, se pa pravi: „Ja, ja, jaz naj privolim, da bi v Kožco kapelan prišel, da bi ga potem jaz izgubil.“ Vidite na take in jednake načine varajo naši duhovniki našega ubozega in zatiranega kmeta. Tolaži nas le to, da vse župnikovo prizadevanje ni imelo zaželenega uspeha, ker je bil na občno zadovoljnost zopet naš dosedanji župan izvoljen. Zahvalno omeniti mi je tudi našega okrajnega glavarja gosp. Grila, kateri je volitev povsem pravilno vodil.

Slovenske in slovanske vesti.

(**Vojska proti nam.**) Od več krajev prihajajo nam dopisi, da se je začela proti nam zopet huda borba z lec. Povod zato je dal poslednji škofov pastirski list. Porabljajo se proti nam zavijanja in sredstva, podobna tistim, ki so opisana v Pristovi pravdi.

(**Kakih agitacijskih sredstev se naši klerikalci poslužujejo?**) Rodoljuben gospod profesor neke gimnazije na slovenski zemlji podal se je v pretekli jeseni na male počitnice domov k materi svoji na deželo. Doma so takrat ravno klali. Gospod profesor se je spustil v pogovor s klavcem, priprostim, pa jako zgovornim možem. Med drugim vpraša klavec gospoda profesorja: „I, povejte mi vendar, gospod profesor, koliko Judov imamo pa že na Kranjskem?“ Gospod profesor mu odgovori: „Kaj malo, da ali ne, jih bode vseh skupaj kakih 70 do 80.“ „To ni mogoče,“ mu zavrne klavec, „biti jih mora že veliko, veliko več.“ Profesor mu trdi, da jih ne bo več, in vpraša klavca: „Iz česa pa vi sklepate, da jih mora biti več?“ In klavec mu odgovori: „Vidite, g. profesor, moja žena je bila prav pred kratkim v Ljubljani. Prenočila je pri svoji omoženi sestri, katera tam nekje pri sv. Jakobu stanuje. Ko sta se zvečer o različnih rečeh razgovarjali, povedala je ona moji ženi, da je na Kranjskem že vse polno Judov, in da so skušali šele prav

pred kratkim tam na Notranjskem nekje domačine velike vasi pretepesti ter pregnati, pa domačini so jih razgnali.

(**Vrhniška kapelana**) sta pri državnoborski volitvi popolnoma pozabila na šolo in se ves čas volitve mudila na volišču: jeden je bil v volilnem lokalu in nadzoroval volilce in volilno komisijo, drugi je pa pred lokalom kontroliral volilce in je rotil, naj ne glasujejo za „liberalca“ Koblarja, nego za „katoliškega“ Jelovška. Ko bi bila raje v šoli svojo dolžnost opravila.

(**Stoletnica.**) Dne 1. marca t. l. je bilo sto let, kar se je v Polhovem Gradcu rodil znameniti slovenski skladatelj Gregorij Rihar, čigar cerkvene skladbe so še dandanes dobro znane in čislane. Rihar je bil v mašnika posvečen l. 1829. in bil pozneje sakristan in organist v stolni cerkvi ljubljanski. Razen mnogih cerkvenih skladb je uglasbil tudi več posvetnih pesmij. Umrli je dne 21. avgusta 1863. l.

(**Celjsko vprašanje**) še vedno ne dá miru Nemcem. Letos so predlagali nemški nacionalci pri razpravi o proračunu naučnega ministerstva, naj se stroški za celjsko dvojezično gimnazijo odklonijo, ali pa, naj se ta zavod premesti iz Celja kam drugam. Ta predlog se je pa odklonil, in Nemci imajo samo jedno blamažo več.

(**Umrli**) je v Novem Mestu jedini sinček gospoda dra. Slanca, Karol, star šele 6½ let.

(Vrl duhovnik.) Piše se nam: Dne 22. februvarja je umrl gospod Janez Čibašek, župnik v Št. Vidu nad Cerknico. Rajnki je bil rojen leta 1834. v Zbiljah pri Smledniku ter prišel k nam leta 1878. Dasi je župnija v hribih, udeležilo se je pogreba mnogo domačih, pa tudi sosednih župljanov. Pevci so pa zapeli tri žalostinke. Rajnki je bil vesten in blag ter zato jako priljubljen. Proti „liberalcem“ ni rohnal, nego rad čital tudi „Slovenski Narod“. Rekel je navadno: „Vsaka stranka ima svoje napake“. Z učiteljstvom bil je vedno v prijazni zvezi. Živel je sploh, kakor bi se reklo, z vsemi v lepem miru in v prijaznosti ter vsacemu je rad pomagal. Bodi mu blag spomin!

(Grozna nesreča) preti celovski učiteljski pripravnici. Kakor se brzojavlja „Tagespošti“, je naučno ministerstvo odklonilo terna-predlog dež. šolskega sveta koroškega glede bodočega pripravničnega ravnatelja in „pusira“ za to mesto moža, ki ni le duhovnik, nego tudi Slovenec in povrh še rojen Kranjec. Ko bi ta mož postal ravnatelj, bi seveda nemške pripravnike pohrustal in vso Koroško poslovenil.

(II. primorsko vojaško veteransko društvo za Goriško in Gradiško), pod najvišjim pokroviteljstvom Njeg. c. in kr. apostolskega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I., pošilja sledeči — Poziv! „Svoje mrtve, Avstrija, spoštuj!“ T. Körner. — Društveno načelnštvo je sklenilo, postaviti o petdesetletnici vladanja Nj. Veličanstva, presvitlega našega cesarja in kralja, najvišjega pokrovitelja našega društva, spomenik našem slovečemu rojaku in junaku, baronu Andreju Čehovinu (Zhehovin), c. kr. topničarskemu stotniku, čigar ime sije v zgodovini naše vojske in naše domovine v neminljivi slavi, in to v njegovem rojstnem kraju, v Gorenji Branici, v okrajnem glavarstvu goriškem. Čehovin se je narodil kot sin priprostitih starišev dne 26. avgusta l. 1810. Unovačen l. 1831. k topničarstvu, je služil v slovečem avstrijskem bombardijskem krdelu; pri 4. topničarskem polku je dosegel vse podčastniške šarže. Potem je bil pri imenovanem polku 28. julija 1848. l. c. kr. poročnikom, in 1. novembra l. 1849. v II. artilerijskem polku c. kr. nadporočnikom imenovan. Leta 1852. je bil kot c. kr. stotnik premeščen k 8. topničarskemu polku baron Smola. Ko se je Piemont l. 1848. vojskoval z Avstrijo, je bil naš Čehovin nadognjičar, a že tedaj je skazal v bitkah pri Montanari dne 29. maja in pri Soma-Compagni 25. julija svojo vojaško nadarjenost. Vsled svojega hladnokrvnega, treznega in spodbudljivega vedenja je bil prvič odličen s srebrno svetinjo hrabrosti I. vrste in koj potem še z zlato svetinjo hrabrosti. V bitki pri Mortari, dne 21. marcija, streljal je tako grozovito v sovražnika, da se je ta kar umaknil. Čehovinova baterija je napravila tak metež v sovražnih vrstah, da se je mogel naskok dovršiti brez težave. Posledica temu redkemu junaštvu se je pokazala v tem, da so zajeli pet topov, več vojaških voz in kakih 1600 sovražnikov. Dva dni potem, 23. marcija, v bitki pri Novari se je odlikoval Čehovin zopet po drugem junaškem in previdnem činu. V hudem streljanju grmeče bitke, kjer je sodeloval tudi

naš Čehovin, sta bila sneta dva topa njegove polbaterije ali neprestrašeni junak je odgovarjal z jednim topom dvanašterim piemonteškim, in to tako dolgo in izdatno, da je bilo možno rešiti se nevarnega položaja 9. lovskemu bataljonu in Franc-Karolovi pehoti, ki so se umaknile. Kornij poveljnik, feldcajgmajster baron d'Aspre, ki je bil priča tega občudovanja vrednega Čehovinovega čina, prišteval ga je največjim junaštvom, koja pozna topničarska zgodovina; to je tudi priznal kapitelj reda Marije Terezije. Vsled tega je Nj. Veličanstvo, naš presvitli cesar, z najvišjim sklepom z dne 29. junija 1849. l. Čehovina imenoval najprej viteзом reda Marije Terezije, potem pa l. 1850. baronom. Čehovin je imel še druge svetinje, namreč papeževo svetinjo, svetinjo velikega nadvojvode toskanskega, vojaškega reda za zasluge III. vrste in častniški križ za zasluge. Šele 45 let starega, torej v cvetu moških let, je Čehovina pokosila nemila smrt po dolgi bolezni v Badenu pri Dunaju 10. septembra 1855. Njegovega pogreba so se udeležili prevzvišeni udje naše cesarske hiše ter načelniki civilnih in vojaških oblastev z Dunaja. Hoteli so na vreden način skazati zadnjo čast Čehovinu, junaku, ki si je nabral toliko lovorik v laški vojski za cesarja in domovino. Da ostane torej vedno živ spomin na tolikega junaka Čehovina tudi v naši deželi, sklenilo je načelnštvo veteranskega društva goriškega postaviti mu v njegovem rojstnem kraju, v Gorenji Branici, spomenik, ki ima biti zgovorniši vrstnikom in potomcem, nego je pisana zgodovinska beseda. Spomenik bode sporočal o neumrljivih Čehovinovih junaštvih sedanjim in bodočim rodovom. Ker pa naprava takega spomenika zahteva večjih stroškov, nego bi jim bilo podpisano načelnštvo pri vsej dobri volji kos, obrača se s tem do visokorodnih plemičev, c. in kr. vojakov, c. kr. domobrancev, do veleč. duhovstva, do naših bratskih društev in v obče do vseh blagih somišljenikov z udano prošnjo, da bi blagovolili podpirati to podjetje z radodarnimi doneski. Sprejme se vsak dar, še tako majhen, hvaležnim srcem ter razglasi se po časopisih. Darovi naj se blagovolé pošiljati načelnštvu podpisanega društva v Gorici. Podpisani odbor goji prijetno nado, da naš poziv ne pade na nerodovitna tla. V Gorici, meseca februvarja 1896. Anton Jakobi, c. kr. domobranski stotnik, društveni predsednik; dr. Mih. pl. Hentschel-Wildhaus, I. podpredsednik; grof Viljem Puppi, II. podpredsednik; Karol grof Lanthieri à Paratico, baron Schönhof, c. in kr. huz. nadporočnik z sl., višji poveljnik veteranov; Josip Pallich pl. Caarburg, c. kr. domobranski nadporočnik, tajnik; Ivan Simcič, blagajnik.

(Italijansko vseučilišče v Trstu.) Isterski deželni zbor je tudi letos ponovil svojo prošnjo za osnovo italijanskega vseučilišča ali pa vsaj pravnega oddelka v Trstu. Ta zahteva ni utemeljena, ker se že na vseučilišču v Inomostu mnogo predmetov predava v italijanščini. Na tržaškem vseučilišču bi se tudi samo iredentizem gojil.

(Anton Starčević), vodja hrvatske stranke prava, je umrl dne 28. m. m. v Zagrebu. Pokojnik je bil odločen bojevnik za pravice hrvatskega naroda in pa nesebičen

značaj. Prestal je mnogo v svojem življenju. Živel je v neugodnih gmotnih razmerah, in razne vlade so ga preganjale. Tudi v ječi je bil zaradi svojega političnega pričanja. Kako je bil nesebičen, kaže to, da ni hotel od madjaronskega bana Raucha prevzeti načelnštva učnega oddelka deželne vlade. Hvaležni narod mu je bil na stara leta zgradil lepo hišo, v kateri je pa živel le nekaj mesecev. Kako je bil priljubljen, je pokazal njegov pogreb, ki je bil jako slovesen, dasi je pokojnik bil vse slovesnosti prepovedal. Pokopali so ga po njegovi želji v Šetinah pri Zagrebu.

(Oporoka vrlega moža.) Te dni umrl je v Zagrebu sarajevski veletržec Mihael Babić. Mož si je z

lastno pridnostjo pridobil lepo premoženje, a vse, kar je prištedil tekom let, vse je zapustil svojemu narodu. Družbi sv. Cirila in Metoda za Istro 25.000 gld., Matici Hrvatski 10.000 gld., hrvatskemu starinarskemu društvu v Kninu 5000 gld., bratovščini hrvatskih ljudij v Istri 5000 gld., svojemu rodnemu mestu v Belovaru za študentske 10.000 gld., ostanek je določil pokojnik za izobraževanje hrvatskih mladenk, za ustanovitev dijaške kuhinje v Zagrebu, za podporo hrvatskih mladeničev, ki se v inozemstvu izobražujejo za trgovino ali obrt, za ustanovitev etnografičnega muzeja in za dotacijo hrvatskega kmetijskega muzeja.

Razne vesti.

(Izpred porotnega sodišča.) Dne 24. februarja je bil obsojen v petletno ječo Fran Jurjevec iz Boršta pri Berdu, ker je Janezu Urbaniji, ki je imel znanje z njegovo sestro, presekao glavo. — Ravno ta dan je bil obsojen France Sever iz Čerenuč v štiriletno ječo, ker je nekega reveža oropal za 80 kr. — Dne 25. m. m. je bil obsojen Alojzij Jež iz Gradišča na Vipavskem v osemletno ječo, ker je pri ponočevanju ubil dva fanta. — Isti dan so obsodili Jerneja Wolfa iz Lokve na Hrvatskem v šestletno ječo zaradi tatvine iz navade. Ta mož je ječe že navajen, kajti bil je že zaprt vsega vkupe 28 let. Dne 20. novembra 1895. leta je ulomil v župno cerkev v Zagorju, da bi šel molit, kakor je trdil, porotniki pa so spoznali, da je mislil krasti. — Dne 26. sta bila obsojena v osem oziroma sedemletno ječo Miha Brajer in Miha Pezdir iz Bizovika, ker sta pri ponočevanju zaklala fanta Dimnika. — Dne 27. minolega meseca je bil obsojen v osemletno ječo Gregor Butalič iz Tunjic, ker je zaklal posestnika Goloba, s katerega ženo je imel znanje. — Dne 29. minolega meseca so bili obsojeni Miha in Alojzij Breznik na smrt in Jože Breznik na osemletno ječo, ker so umorili svojega strica Franca Pavliča. Pavlič je bil prepustil njih materi, svoji sestri Mariji Breznik, svoje posestvo in izgovoril „kot“ in pa 1335 gld. Z njim so pa grdo ravnali, zato je Pavlič sklenil popustiti „kot“, omenjeni denar pa iztirjati. Ker Brezovnikovi denarja niso imeli, so ga pa fantje umorili. — Dne 2. marca je bil obtožbe umora oproščen Jernej Habjan iz Rantovš, ki je ustrelil fanta Matijo Božiča. Porotniki so spoznali, da se je moral braniti. Obsojen je bil v 24urni zapor, ker ni imel pravice nositi orožja. — Ta dan je bil oproščen tudi Valentin Zelnik iz Oreška hudodelstva požiga. — Dne 3. marca je bil obsojen v šestletno ječo kmetijski fant Janez Gaber iz Papirnice pri Škofji Loki, ker je oropal Valentina Fajdigo. — Ta dan sta bila obsojena hlapec Janez Zorman iz Zalega v kamniškem okraju v petletno, in Janez Kržič v triletno ječo, ker sta ubila kmetijskega fanta Frana Zormanu.

(Nov denar.) Razni listi javljajo, da izdā avstro-ogerska banka bankovce po 10 kron, vlada pa da izdā srebrnike po 5 kron.

(Tatvine.) Nekateri delavci so ulomili v shrambo, kjer je imel čitalniški kavarnar in začasni gostilničar spravljene razne pijače in jestvine ter pokradli blaga za kakih 70 gld. Mej drugim so ukradli sodček piva, pa izpraznili tudi nekaj steklenic šampanjca in drugih finih vin. Policija je te štiri tičke ujela in jim na Žabjeku preskrbela zavetišče. — Dne 26. m. m. so nepoznani zli-

kovci na državnem kolodvoru skušali ulomiti v poštni vagon, a ni se jim posrečilo. Zlikovce zasleduje policija.

(Vesela pepelnica.) V gostilni g. Frana Korenčana, posestnika na Vrhniki, se ni še nikdar pepelnica take slovesno praznovala, kakor letos. Rečenemu gospodu je namreč pismonoša prinesel nakaznico na 360 gld. Gostilničar podpiše nakaznico ter pošlje na pošto po denar, ne da bi pogledal, od kod se mu je poslal. Zajedno z denarjem dobi pismo, v katerem se opravičuje pošiljatelj 360 gld., da denarja ni mogel prej poslati in prosi, naj se zanj moli. Podpisal se pisec ni. Ni dvoma, da je denar poslal tisti, ki je pred letom vzel g. Korenčanu iz žepa zimske suknje listnico, v kateri je bilo 350 gld., dodal pa je tej svoti še obresti 10 gld. Ali se je potem čuditi, da je bila pri g. Korenčanu prav vesela pepelnica?

(Požar.) Dne 17. m. m. je gorelo v Želimljah. Pogorela sta dva gospodarja. Škoda znaša okoli 6000 gld. Zažgali so trije otroci, ki so hoteli na podu krompir peči.

(Nesreča.) Dne 22. m. m. popoldne je peljal 20letni Anton Kralj kamenje iz Mengša v Radomlje. Po nesreči je padel z voza in mu je ta šel čez prsa. Ponesrečenec je umrl na lici mesta.

(Dete zgorelo.) Posestnik J. Hriberšek pri sv. Tomažu v vojniški župniji, zažigal je dne 8. m. m. po svojem posestvu suho travo in dračje. Z njim je bila tudi 3letna hčerka Micika. Približala pa se je preveč ognju, vžgala se ji je obleka in kmalu je bila vsa v plamenu. Čisto opečena umrla je sirotica čez nekaj ur.

(Turjaški knez na kantu.) Na Dunaju živeči 27letni knez Franc Auersperg je izginil in nihče ne vé kam. Zapustil je ogromno svoto dolgov, vsled česar se je razglasil konkurz.

(„Zamaknjena Alenka.“) Tudi v širših krogih po imenu „Zamaknjena Alenka“ znana in sosebno v ribniški dolini „čislana“ Magdalena Gornik je dne 25. m. m. na Gori pri Sodražici umrla.

(Senzacijonelno operacijo) je te dni zvršil profesor kirurgije na češkem vseučilišču v Pragi dr. Maydel. Neki 19letni dijak iz Brna je imel na desni strani velik izrastek, ki je segal od trebuha do hrbta. Ta izrastek se je zelo povečeval, vsled česar se je dijak odločil za operacijo. Ko mu je profesor razparal trebuh, je našel v črevih — človeško telo brez glave. Telo imelo je razvite ekstremitete in je bilo obraslo z lasmi. Po sodbi zdravnikov je to telo — brat operiranega dijaka. V materinem naročju je ta brat vzrasel v bratovo telo. Zgodovina medicine ne pozna nobenega takega slučaja. Operirani dijak se počuti dobro in se zanj ni bati.

Poučne stvari.

Zelenika.

Za najboljše dolenjsko vino smatralo se je se pred dobrimi dvajsetimi leti zeleniško, napravljeno iz grozdja zelenike ali kakor tej vrsti v večjih krajih pravijo — kržatne. Vino zelenika bilo je večinoma sladko, kaj dobro dišeče in svitlo rumenkaste, skoro zelenkaste barve. Tako v letih, v katerih je grozdje prav do dobrega dozorelo. V letih, v katerih ni zeleniško grozdje prav do dobrega dozorelo, dajala je pa ta trta kisló, pa vendar dobro dišeče vino. Ako se je pa tako kisló zeleniško vino več let v kleti ležati pustilo, zgubilo je velik del kisline, postalo je kaj ljubo dišeče, prijetno, slastno in jako pitno vino. Dolenjci imenovali so tako vino zeleniško starino, katero so višje cenili kakor vsako drugo vino in je tudi najdražje prodajali. Vipavci so se Dolenjcem nekako rogali, dejali so: „Dolenjcem dozori zelenika šele v sodih in ne v vinogradih.“ Dobrih dvajset let sem, se pa Dolenjci z zeleniko nič kaj ne pohvalijo. Ona rodi sicer še vedno kaj obilo, toda leto za letom skoraj brez izjeme, le močno kislega vina. Starati zelenike, da bi, kakor Vipavci pravijo, v sodu dozorela, pa tudi že nihče več ne pusti, ker se to dandanes, ko živimo v dobi trtne uši, ne izplača. Že več let sem vsled tega Dolenjci zelenike same zase v vino ne podeljujejo, marveč jo potržijo z družimi nizkimi vrstami grozdja vred. Posebno z takozvano rujavo ali rudečo črnino in napravljajo iz nje najnižje vrste rudeče vino — cviček. To večinoma za domačo pijačo ali pa tudi za prodaj po najnižji ceni.

Zakaj da se zelenika v poslednjih dvajsetih letih, tako obnaša, je umevno. Pred vsem ni bilo na Dolenjskem, od leta 1868. naprej skoro nobene trgatve, o kateri bi se smelo reči, da je grozdje prav popolnoma dozorelo. Izvzeti bi se smelo k večjemu trgatvi 1893. leta. No, ako ni po Dolenjskem v teh letih grozdje sploh skoraj nobeno leto prav popolnoma dozorelo, je pa ravno zelenikino še najslabše, to je najmanj dozorelo. Zelenika je namreč kaj pozno, najpozneje zoreča bela dolenjska domača vrsta. Da ni zelenikino grozdje, v poslednjih dvajsetih letih, skoraj nikdar prav popolnoma dozorelo, ima pa še jeden vzrok, in ta je — peronospora. Peronosporo spoznala se je šele prav do dobrega na Francoskem in Italjanskem leta 1883. Toda peronospora gospodarila je tam, gospodarila je tudi pri nas prav gotovo že več let prej, to pa v manjši meri, in gospodarila je neopazovana, torej tudi nespoznana. Znano pa je praktičnim vinogradnikom v obče, da se je peronospora polotila najprej trt, belih vrst grozdja. In med temi zopet najprej tistih katere imajo zgornjo stran listja ostro grbančasto ter mrklo, spodujo pa močno kosmato, klobučevato. No in med take vrste spada najodločnejše ravno zelenika. Sam Bog vé, koliko let je že peronospora zeleniki škodovala, ne da bi kdo na to le misliti zamogel. Da utegne temu istinito tako biti, dokazuje nam tole. Na Spodnjem Avstrijskem okolo kaj slovečih vinorodnih krajev to je mest: Baden, Vöslav, Gumpoldskirchen je kaj močno razširjena vrsta rudečkastega grozdja, kateri Zierfandler pravijo. Prinesena je bila ta vrsta tje pred več stoletji od Genofskega jezera. Vinogradi teh mest leže večinoma v ravnini in južna železnica vodi skozi nje. Že leta 1872. zapazil je lahko po železnici se vozeč strokovnjak, da je listje te trte dosti prezgodaj rumeneti začelo, namreč že pričetkom meseca septembra in je pričetkom oktobra že odpadlo. Posestniki tamošnjih s to trto zasajenih vinogradov tožili so tudi, da jim grozdje nič prav dozoreti noče, a na peronosporo pač nihče mislil ni. Leta 1874.

zasadilo se je pod imenom zastavica 300 bilf te trte v poskuševalni vinograd tedanje deželne vinarske šole na Slapu. Zastavica je prva leta čvrsto rastla in kaj obilo rodila, tako, da so jo Vipavci prav veseli bili in hlastno po njej segali.

Pa kmalu se je zapazilo, da je ravno tej vrsti leto za letom listje prav zgodaj rumeneti pričelo in da jej je potem tudi izvanredno kmalu odpadlo. V oktobru bilo jej je listje že vse na tleh, grozdje pa je slabo, nepopolnoma dozorelo — kisló.

V „Weinlaube“ izšel je takrat članek, v katerem je bilo svetovano, zastavico v Vipavski dolini v severne vinogradske lege, ali pa v plante — vrste trt med njivami — saditi, ker se je sklepalo, da jej gotovo prevelika vročina v dobrih vinogradskih légah ne ugaja. Kdo ne sodi danes, ko te vrstice čita, da je bila prav gotovo peronospora tista, katera je zastavici tako škodila? Ali takrat o njej še nihče niti sanjal ni in zato se je trto napačno obsodilo.

Kakor zastavici, tako je utegnila tudi dolenjski zeleniki ali kržatni peronospora že veliko let poprej škodovati, kakor se je tega škodljivca prav do dobrega spoznalo.

No, pa preidimo sedaj do poglobitnega namena, do poglobitega smotra teh vrstic, in ta je sledeči. Po strokovnih naših listih priporoča se gotove domače in ptuje vrste grozdja t. j. trt; katere kaže na ameriške podlage cepiti. Pravi strokovnjaki priporočajo zelo le take vrste, katere primeroma močno t. j. dosti rodé, katere pa tudi prav dobro namizno vino dajejo. Takih vrst, katere le malo, a izbornega vina dajejo, — takozvanih gosposkih vrst — kakor tudi takih, katere dajejo jako dosti, pa prav nizkega vina, pravi strokovnjak ne priporočajo. In to je gotovo popolnoma upravičeno, da več kakor upravičeno. Vzlic trtni uši, biti mora namreč dandanašnjem pridelovalcem vina geslo: kar le mogoče dosti dobrega namiznega vina na majhnem prostoru pridelati. Cepljenje trt, globoko in toraj drago prekopavanje zemlje za nje, obilna gnojitev, katero cepljeno ameriške trte brezpogojno zahtevajo, veliko dražje delavci, razne druge bolezni, katere trti dandanes razun trtne uši škodujejo in katere je treba vse odstraniti — žvepljanje škropljenje — vse to so faktorji, kateri istinitost navedenega gésla popolnoma utemeljujejo. (Konec prih.)

Smešnica.

Redarja na deželi s „cekarjem“ v roki vpraša mimogredoči občinski odbornik: „I, kaj pa vi v „cekarju“ prenašate?“

„Kožo našega gospoda župana,“ odgovori redar.

Občinski odbornik, ne malo presenečen o tej izjavi, pogleda v „cekar“, v katerem zagleda čisto svežo, še skoraj gorko telečjo kožo skupaj zvito ter smeje se vsklikne: „To pa pač ni koža našega župana, ampak telečja je!“

„I, pa vendar je njegova,“ zavrne redar, ker je dal svoje tele mesarju zaklati, kožo vzel je pa nazaj, da jo bode ustrojil.“

(Dotični župan je namreč strojar. Opomba stavčeva.)

 Prihodnja številka „RODOLJUBA“ izide dne 21. marca 1896.

Loterijske srečke.

Trst, dné 29. februvarja: 47, 27, 30, 3, 66.

Tržne cene v Ljubljani

4. marca t. l.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	7	80	Špeh poven, kgr.	—	66
Rež,	7	30	Surovo maslo,	—	80
Ječmen,	6	30	Jajce, jedno	—	2
Oves,	6	80	Mleko, liter	—	10
Ajda,	7	50	Goveje	meso, kgr.	64
Proso,	6	40	Telečje	"	64
Koruza,	5	70	Svinjsko	"	60
Krompir,	2	60	Koštrunovo	"	40
Leča,	11	—	Pišanec	"	65
Grah,	10	—	Golob	"	22
Fizol,	12	—	Seno, 100 kilo	—	1 96
Maslo,	kgr.	—	Slama,	"	2 70
Mast,	"	—	Drva, trda, 4 metr.	—	6 50
Špeh svež	—	62	" mehka, 4	"	4 80

Peregrin Kajzelj

Stari trg št. 13 (2—5)

priporočam slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini svojo bogato zalogo

lestencev, oljnatih podob, zrcal,

kakor tudi vse v njegovo stroko spadajoče predmete na pr. stekleno, porcelanasto belo in rujavoprsteno blago, raznovrstne svetilnice viseče in stoječe,

Hermanove bliskovne svetilnice in prave kroglaste cilindre „Patent Marian“, katere imam samo jaz v zalogi za Kranjsko.

Prevezem tudi vsa steklarska dela pri stavbah ter jamčim za solidno in točno postrežbo.

Zahvala.

Umrli nama je na vnetju možganske mrenice jedini sinček. Sto in sto zlatih upov stavila sva vanj. Ni smelo biti! Ljubi prijatelji, — vse Novomeščanstvo in drugi izkazali so nama v trpkih teh dneh najsrčnejše sočutje. Bodi vsem, ki so nama pomagali kolikor mogoče voljno prenašati te hude dni, najsrčnejša hvala za vse storjeno nam ljubo.

Gospem: Schegula, Polanec, gosp. dru. Scheguli, ki so noč in dan bdeli ob postelji najinega malega, gosp. patru Viljemu, njegovemu učitelju, ki ga je prišel obiskat, obema gospodoma zdravnikoma, ki sta vse in toliko požrtovalno storila, da bi ga otela, slavnemu pevskeemu društvu, ki mu je za slovo zapelo, kapiteljskim gospodom, gospodom frančiškanom, gospodom usmiljenim bratom, vsem mladim prijateljem ljudske šole in gimnazije in drugim, ki so ga spremili k poslednjemu počitku, našim sosedom iz obeh Gradišč, ki so se pripeljali k pogrebu v tako velikem številu, vsem, ki so krsto kitili s cveticami in venci, vsem, vsem ljubim najinim tolažiteljem izrekava iz globočine hvaležnih src najsrčnejšo zahvalo. Bog jim plačaj! (6)

V Novem Mestu, dné 25. februvarja 1896.

Ana Slanc.**Dr. Karl Slanc.****Ozira vreden zaslužek**

posebne vrste in dolgotrajnosti ponudi se v vsakej fari razumljivim, krepostnim in spoštovanim osebam.

Pismena vprašanja pod „9132“, Gradec, poste restante. (5—2)

Dobiva se najceneje v podpisani lekarni, ako se naroča po pošti.

Najboljše kakovosti, blagodejen, oživljajoč, krepljen in zlasti sredstvo za vzbujanje teka je

Marijaceljski likêr

1 steklenica 20 kr., 6 steklenic 1 gld.
3 ducate steklenic 4 gld. 80 kr.

Nadalje za želodec:

Kapljice za želodec. — Steklenica 20 kr., 6 steklenic 1 gld. 3 tuct. 4 gld. 80 kr.

Odvajalne ali čistilne kroglice čistijo želodec pri zabasanji, skazenem želodci. — Skatulja 21 kr., jeden zavojček s 6 škatuljami velja 1 gld. 5 kr.

Za prsa:

Zeliščni sok ali prani sirop za odraslene in otroke; raztvarja sliz in lajša bolečine, n. pr. pri kašlju. — Steklenica 56 kr., 6 steklenic 2 gld. 50 kr.

Za trganje:

Protinski ovet (Gichtgeist) lajša in preganja bolečine v krizu, nogah in rokah. — Steklenica 50 kr., 6 steklenic 2 gld. 25 kr.

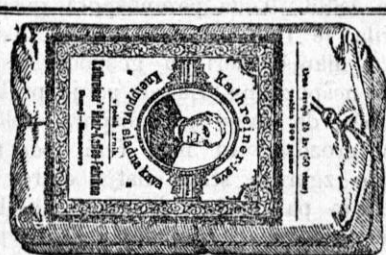
Vsa ta našeta in vsa druga zdravilna sredstva se dobivajo v

lekarni

Ubalda pl. Trnkóczy-ja

v Ljubljani zraven rotovža

in se vsak dan s prvo pošto razpošiljajo. (1—5)

Kathrein's
KNEIPHOJA SLADNA KAVA
je kot
primes k bobovi kavi
edno zdrava
kavina pijača.
Dobi se povsod, pol kile za 25 kr.
Svarilo! Zaradi ničrednih ponarejenih izdelkov je treba paziti na izvirne zavoje z imenom.
Kathrein